

Sollefteå kommuns yttrande över slutbetänkandet av utredningen Hållbar socialtjänst - en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Dnr S2020/06592

Sammanfattade synpunkter

Sollefteå kommun finner att utredningen lämnar många önskvärda och genomarbetade förslag för att leda fram mot en hållbar socialtjänst. De förslag som lämnas kommer att bidra till ökad kvalitet, dock inte utan ökade kostnader. Ambitionshöjningar finns redan i de utökade målsättningarna, därtill kommer nya och utökade krav. Begrepp ändras och innehåller även de i viss mån utökat ansvar tillsammans med de bestämmelser som idag gäller vissa grupper men som nu utökas och ska omfatta alla. Att verksamheten ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet är en önskvärd inriktning men också resurskrävande. De aktiviteter som krävs för att uppnå detta har inget slutdatum utan är en ständigt pågående process.

De ökade ambitionshöjningarna och de utökade kraven är viktiga steg mot en hållbar socialtjänst men också kostnadsdrivande där utredningen endast föreslår en mindre ekonomisk kompensation för det utökade planeringsuppdraget.

Ett av utredningens uppdrag var att lämna förslag angående socialtjänstens uppdrag. Sollefteå kommun finner inte att socialtjänstens uppdrag tydliggjorts i utredningen, det kan snarare ses som utökat och mer omfattande. Det framgår med tydlighet att socialtjänsten behöver göra mer för att nå en långsiktigt hållbar socialtjänst, frågan är vad det ska göras mindre av. Socialtjänstens uppdrag synes oändligt och det hade varit önskvärt att utredningen tydligt definierat de yttre ramarna för uppdraget.

En fråga som inte berörs i utredningen gäller de resurskrävande ombyggnationer som behöver göras i kommunernas verksamhetssystem för att anpassa dessa för att stämma överens med nya kapitel och paragrafer enligt jämförelsetabellen i bilaga 4. Därtill kommer troligtvis ett omfattande arbete behöva genomföras för att göra det möjligt att ta ut statistikuppgifter, både för internt bruk och för att ta fram uppgifter som begärs av andra myndigheter.

Det framstår vidare inte som självklart att utredningens förslag leder till ökad jämlikhet där människor ges lika möjligheter och rättigheter. Insatser som ges utan behovsprövning liksom förebyggande och rehabiliterande insatser på olika nivåer kommer att utformas och tillgängliggöras på olika sätt i olika kommuner. Medborgarens möjlighet att ta del av sådana insatser kommer inte att vara jämlika utan styras av var man bor.

Sollefteå kommun finner sammanfattningsvis att kostnader för att möta utredningens ambitioner och utökade krav inte tillnärmelsevis kompenseras. Sollefteå kommun väljer att, utöver de sammanfattande synpunkterna, lämna övriga kommentarer under respektive rubrik.

5 Lagens tillämpningsområde

5.1.2 Innebörden av begreppet socialtjänst anges i lagen

Utredaren menar att verksamhet som bedrivs med stöd av Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, inte ska räknas till socialtjänst. Sollefteå kommun finner inte att utredarens argument för ställningstagandet är tillfyllest då verksamhet som bedrivs enligt LSS har nära samband och knyter an till den verksamhet som bedrivs enligt Socialtjänstlagen (SoL). Många enskilda har också insatser enligt båda lagrummen varför det vore olämpligt att kraven på verksamheterna ser olika ut. Om krav på att verksamhet enligt SoL ska bedrivas på evidensbaserad grund vore det ojämnt, i ett medborgarperspektiv, att inte samma krav ställs på verksamhet enligt LSS. Att arbeta med helhetssyn och jämlikhet mellan grupper som utredningen vill uppnå motarbetas av att avskilja verksamhet enligt LSS från begreppet socialtjänst. Sollefteå kommun förordar därför att verksamhet enligt LSS ska ingå i definitionen av socialtjänst.

6 En mer enhetlig begreppsanvändning

6.2.3 Service

Begreppet service föreslås utgå i den nya socialtjänstlagen och Sollefteå kommun har inga invändningar mot detta. Det framgår att begreppet ”annan lättåtkomlig service” i nuvarande 5 kap. 5 §, andra stycket, socialtjänstlagen, omformuleras till att kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd. Sollefteå kommuns synpunkt har inte med begreppsbytet i sig att göra men då utredningens ambition är att i så liten omfattning som möjligt peka ut särskilda grupper borde det även i lagtexten framgå att andra människor än ”äldre” kan vara aktuella för insatsen. Sollefteå kommun finner att ett tillägg eller en omskrivning av lagtexten skulle behövas för att till exempel inkludera även yngre personer med tidiga demenssjukdomar, andra svåra sjukdomstillstånd eller funktionsnedsättningar.

7 Socialtjänstens mål

7.3 Ett förebyggande perspektiv

Ett långsiktigt och strukturellt förebyggande arbete är viktigt och vinnande på sikt. Det är ostridigt att förebyggande insatser har ett stort värde och troligtvis i de flesta fall leder till minskade framtida behov. Men om kostnaderna redan är stora för att vidta åtgärder för att hantera de mer akuta behoven och insatserna tillfaller dem som just nu behöver dem mest, kommer det att vara svårt att motivera politiska beslut om att därutöver, här och nu, satsa mer på förebyggande, generella och individuella insatser. Socialtjänstens målgrupper har inte alltid själv förmåga att ta till sig eller själv utföra rekommenderade förebyggande och rehabiliterande individuella insatser utan behöver i många fall praktisk hjälp vid utförandet. Den ambitionshöjning som utredningen antyder skulle i det perspektivet vara starkt kostnadsdrivande. Det behöver också tydliggöras om individuella förebyggande och rehabiliterande insatser ska omfattas av biståndsprövning. Vidare kan det finnas vinster i att tydligare definiera vad som avses med förebyggande insatser.

10 Planering av insatser

10.2.3 Kommunen ska planera sina insatser och särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser

Det framstår som ett stort och resurskrävande planeringsuppdrag som åläggs kommunerna. Den föreslagna ekonomiska compensationen för det utvidgade ansvaret bedöms inte motsvara behovet. Behovet av planering i den omfattning som utredningen beskriver torde inte i en befolkningsmässigt liten kommun täckas av ett tillskott motsvarande en mycket liten del av en heltidstjänst.

10.3.5 Bestämmelserna om särskilda avgifter upphävs

Sollefteå kommun instämmer i utredningens slutsats om att hot om sanktionsavgifter inte kortar väntetiden för att få sitt beslut verkställt. De problem som upplevs kan härröras till svårigheter med matchning när det gäller kontaktpersoner och enskilda som av olika skäl tackar nej till erbjudande om verkställighet av beslut om särskilt boende. I detta ligger inget försök till lagtrots.

12.3.3 Krav på uppföljning införs

Utredningen pekar på att arbetet med uppföljning brister i många kommuner. Det framkommer också att få kommuner använder sina resultat till att utveckla verksamheten. Det framstår som nödvändigt att kommunerna, liksom utredningens förslag, ges nationellt stöd för att utveckla den systematiska uppföljningen. Samtidigt bör man också ställa sig frågan varför just uppföljning brister i många kommuner. I mängden av krav torde systematisk uppföljning fått stå tillbaka för annat som upplevts viktigare. När ytterligare ett krav läggs till i lagstiftningen, behöver det uppmärksammas att kravet också kräver resurser, alternativt att andra krav på socialtjänsten sänks, för att vara reellt genomförbart.

13 Bemötande

13.2.5 Det införs krav på respektfullt bemötande

Kopplingen mellan ett respektfullt bemötande och god kvalitet är viktig. Ett respektfullt bemötande kräver särskild kompetens hos den enskilde medarbetaren, som också utredningen pekar på. Man tydliggör även andra förutsättningar för att ett respektfullt bemötande ska ges. Sollefteå kommun instämmer i att de flesta av dessa förutsättningar behövs men finner att frågor om bemanning, tidsanvändning och arbetsmiljö aldrig får bli en ursäkt för ett dåligt bemötande.

14 En kunskapsbaserad socialtjänst

14.3.1 Krav på vetenskap och beprövad erfarenhet

Krav införs på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Utvecklingen är önskvärd och det framgår av utredningen att man anser att det finns ett väl utbyggt och brett kunskapsstöd att ta del av och att de i de fall de behöver anpassas kan göras inom de kunskapsstyrande myndigheterna ordinarie arbete. Det får dock beaktas att detta är ytterligare ett nytt krav som införs. Att arbeta i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet kommer inte att ske av sig själv utan kommer att kräva ekonomiska resurser för att kunna genomföra utbildning, implementering, fortbildning, anpassning till nya arbetssätt etc.

14.4.6 Behov av översyn

Sollefteå kommun finner att utredarens förslag om att tillsätta en utredning för att göra en översyn av professionens roll och den nuvarande beslutsordningen inom socialtjänstens område är nödvändig, om krav på att socialtjänstens verksamhet ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet ska införas.

15 Nationell statistik

15.10.4 En ny lag om socialtjänstdataregister

Utredningen pekar på att en kunskapsbaserad socialtjänst kräver en utökad behandling av personuppgifter för att, likt hälsodataregister, kunna bidra till analyser, statistik och forskning som utvecklar socialtjänsten. Sollefteå kommun finner att de överväganden som gjorts är grundliga och relevanta och tillstyrker därmed förslaget. Sollefteå kommun vill dock framhålla att nationella grundkrav på verksamhetssystemens utformning vore önskvärd. I landet som helhet torde en av de mer kostnadsänkande åtgärder som kan vidtas vara att utforma mer enhetliga verksamhetssystem där utsedda statliga myndigheter själva kan hämta statistik och andra uppgifter i statligt förprogrammerade program avsedda för ändamålet.

16 Insatser till enskilda

16.4.2 Ett mer ändamålsenligt begrepp än skälig levnadsnivå

I utredningen föreslås att begreppet ”skälig levnadsnivå” ska ersättas med skäliga levnadsförhållanden. Utifrån den bedömning som görs, där levnadsförhållande syftar på sådana förhållanden som är viktiga för den enskildes sammantagna livssituation, får begreppet en helt ny innebörd och måste ses som en ambitionshöjning. Begreppet tenderar att ligga mycket nära det begrepp som utredaren önskade införa i form av ”goda levnadsvillkor”, ett begrepp som inte kunde föreslås då det tydligt skulle innebära en ambitionshöjning och ökade kostnader. Det kan också ses som en ambitionshöjning gällande just de personliga behoven då begreppet ”skälig levnadsnivå” är tänkt att kvarstå vid prövningen av ekonomiskt bistånd.

En tydlig definition av begreppet hade varit önskvärd då det annars bara kommer att leda till nya tolkningssvårigheter. En skälig levnadsnivå innehåller givetvis kvalitet i den insats som beviljas och ges men har också en nivå som generellt kan sägas vara skälig då rättspraxis genom åren utvecklats till vägledning för kommunerna. Sollefteå kommun förordar att begreppet skälig levnadsnivå kvarstår.

17 Insatser utan behovsprövning

17.3.2 Ny bestämmelse om insatser utan behovsprövning

Sollefteå kommun ser det positivt att insatser ska kunna tillhandahållas utan föregående behovsprövning. De behöver dock uppmärksammas att insatserna skulle kunna leda till en överkonsumtion hos grupper som utifrån dagens regelverk inte skulle anses ha behov av dem för att uppnå en skälig levnadsnivå. Det kan också ifrågasättas om bestämmelsen leder till ökad jämlikhet i enlighet med utredningens intentioner då medborgare kommer att ha olika möjligheter och rättigheter beroende av i vilken kommun man bor.

17.3.3 Vilka insatser ska kunna tillhandahållas?

Utredningen föreslår att insatsen korttidsboende ska kunna ges utan biståndsprövning. Insatsen omfattar vård och omsorg med omfattande insatser över hela dygnet, både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Insatsen behöver bedömas, planeras och följas upp. Insatsen korttidsboende är en del i bostadsformen enligt 5 kap 5§ SoL och korttidsboende borde därför i sammanhanget likställas med särskilt boende och därmed inte kunna tillhandahållas utan föregående biståndsprövning.

19 Förtydligt barnrättsperspektiv

19.5.1 Samtal med barn utan vårdnadshavarens samtycke

Möjligheten att samtala med barn utan föräldrarnas samtycke under förhandsbedömning kan bidra till information och klagöranden som annars kanske inte fångats in och därmed bidra till åtgärder och beslut som i högre grad grundar sig i barnets bästa.

20 Regleringen av äldreomsorgen

Då regeringen under december månad 2020 beslutat att ge en utredare i uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag kommenteras inte detta ytterligare. Dock delar Sollefteå kommun utredningens uppfattning att en särreglering inom äldreområdet behöver utformas på ett sådant sätt att förutsättningarna för en sammanhållen vård och omsorg stärks, bland annat genom stärkt medicinsk kompetens och möjlighet till gemensam dokumentation.

22 Ansvarsfördelning

22.3.2 Behov av översyn

Sollefteå kommun välkomnar utredningens förslag om att göra en översyn av ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner när det gäller missbruks- och beroendevården. Tydligare ansvarsgränser alternativt ett sammanhållet huvudmannaansvar skulle gynna den enskilde individen och bidra till en mer jämlik missbruks- och beroendevård.

23 Förhållandet mellan socialtjänstlagen och annan lagstiftning

23.1.5 Ändring av gynnande beslut

Möjligheten att ändra ett beslut om fortlöpande insatser vid väsentligt ändrade förhållanden är viktig då framtida förhållanden inte alltid kan förutses. Det torde också vara till fördel för enskilda om beslut inte tidsbegränsas enbart med anledning av osäkerhet inför hur den enskildes förhållanden ser ut i framtiden. Det skulle också kunna innebära minskad tid för handläggning och dokumentation i dessa ärenden.

23.2.4 Utvidgad rätt för socialnämnden att delegera beslutanderätt

Det är en viktig fråga som utredningen behandlar när det gäller rätten att delegera, nuvarande 10 kap. 4 § socialtjänstlagen. Det är angeläget och av vikt att så få som möjligt involveras i beslutsfattandet i sådana känsliga ärenden som paragrafen räknar upp. Utöver de uppräknade ärendetyperna behöver beslut om utreseförbud enligt 31 a § LVU tillföras den nya paragrafen.

24 Handläggning och dokumentation

24.7.3 Uppdrag till Socialstyrelsen

Sollefteå kommun ser med fördel att Socialstyrelsen ges i uppdrag att samordna föreskrifter och bedömningsinstrument så att en rättssäker och effektiv handläggning och dokumentation uppnås. Den stora och spridda mängden av regelverk, handböcker och bedömningsinstrument tar alltför mycket administrativ tid i anspråk som i stället borde komma den enskilde till del.

Nämnd
Kommunstyrelsen

Datum	2021-01-12
Tid	Kl. 13.00-13.25
Plats	Digitalt
Beslutande	Enligt närvaro- och tjänstgöringslista
Övriga Närvarande	Anna-Sofia Kulluvaara, Kommundirektör, §§ 1-12 Anna Forsberg, sekreterare, §§ 1-12 Ann-Katrin Lundin, Huvudenhetschef, §§ 1, 7 Örjan Abrahamsson, Huvudenhetschef, § 1 Matti Heino, Fysiskplanerare, § 2 Lena Andersson, Socialtansvarigsamordnare, § 7

Underskrifter	Sekreterare
	Anna Forsberg §§ 1-12
	Ordförande
	Johan Andersson (C) §§ 1-12
	Justerare
	Åsa Sjödén (S) §§ 1-12

Bevis om justering

Justeringen har tillkännagetts genom anslag på kommunens officiella webbanslagstavla.

Myndighet	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2021-01-12
Anslaget	sätts upp 2021-01-15 tas ner 2021-02-06
Förvaringsplats för protokollet	Kommunstyrelseförvaltningen, kommunhuset, Sollefteå
Underskrift /

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

Nämnd

Kommunstyrelsen

§ 7

Dnr KS 284/2020

**Remissvar på slutbetänkandet av utredningen Hållbar
socialtjänst - en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)**

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta yttrandet som sitt eget och sända det till socialdepartementet.

Information

Ann-Katrin Lundin, Socialchef och Lena Andersson, utredare, informerar om remissen och det remissvar som föreslås.

Kommunstyrelsen ges möjlighet att ställa frågor.

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 6 april 2017 att tillsätta en särskild utredare att göra en översyn av socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, och vissa av socialtjänstens uppgifter. Till särskild utredare utsågs Margareta Winberg.

Syftet med uppdraget var att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter.

Vidare ska utredningen lämna förslag beträffande socialtjänstlagens struktur och konstruktion, tillgången till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst, en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och minskar behovet av individuella insatser samt socialtjänstens uppdrag. Översynen ska resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. De förslag som utredaren lämnar ska bidra till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader för stat eller kommun.

I utredningen finns bland annat förslag om hur socialtjänst ska definieras, en mer enhetlig begreppsanvändning och utökade mål för socialtjänsten. Lagens inriktning på vissa grupper tonas ner, planeringsansvaret stärks och krav på uppföljning införs.

Utredningen förslår vidare att krav på vetenskap och beprövad erfarenhet ska införas, krav på respektfullt bemötande och att en ny lag om socialtjänstdataregister ska införas. Insatser till enskilda ska med vissa undantag kunna ges till enskilda utan behovsprövning, barnrättsperspektivet förtydligas, sanktionsavgifter för ej verkställda beslut tas bort och rapporteringen av ej verkställda beslut ska göras var sjätte månad.

Justerarnas signatur

Utdragsbestyrkande

**Sollefteå
kommun**

PROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2021-01-12

Nämnd

Kommunstyrelsen

I uppdraget ingick även att se över behovet av en särreglering av äldreomsorgen.

Sollefteå kommun har inbjudits att lämna synpunkter på slutbetänkandet av utredningen Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag.

Förvaltningens förslag till beslut

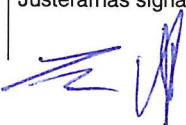
Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet som sitt eget och sända det till socialdepartementet.

Beslutsunderlag

Förvaltningsyttrande Ann-Katrin Lundin, Lena Andersson, KS 284/2020-5
Remissvar, KS 284/2020-6

Skicka till

Ansvarig handläggare
Socialdepartementet

Justerarnas signatur 	Utdragsbestyrkande
---	--------------------